

I. ÜNİTE

PSİKOLOJİ BİLİMİNİ TANIYALIM

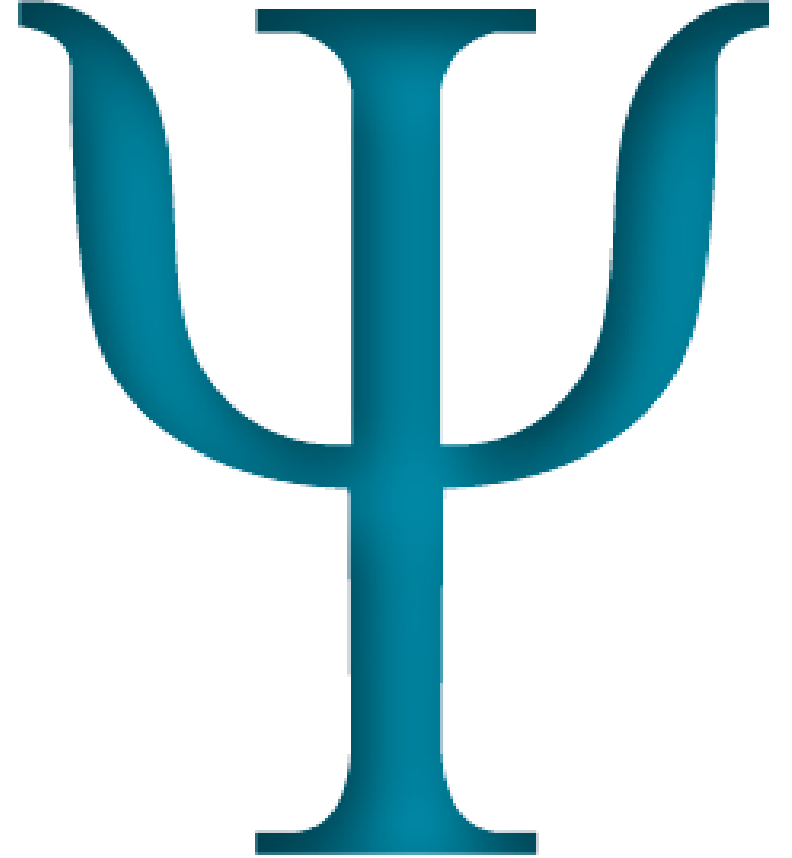
Yeryüzünün en karmaşık canlısı **insandır**. İnsanoğlu dünyamız için önemlidir; **çünkü** çevresi üzerinde **en büyük etkiyi o** **yapar, kültür ve medeniyeti o** **oluşturur, geleceği onun** **davranışları belirler.** Bütün bunlar, **canlı türlerini,** **özellikle de insanı anlamamızı,** **onun davranışlarını ve düşünme** **biçimini** açıklayabilmemizi gerektirmektedir.

Psikoloji:

Çağdaş bilimsel psikoloji “**canlı davranışlarını inceleyen bilim**” olarak tanımlanır. Bu tanımda üç önemli öge vardır: Psikoloji bilimi açısından bu ögeleri inceleyelim:

1. Canlı: Psikoloji, **sadece** insan davranışlarının bilimi değildir. Psikoloji biliminin kapsamına hayvan davranışları da girmektedir.

2. Davranış: Çağdaş psikoloji biliminin inceleme alanına **üç tür davranış girmektedir.**

Psikolojiyi temsil eden "psi" harfi

***Dıştan doğrudan gözlenen davranışlar:** *Bu davranışlara örnek olarak dakikada okunan kelime sayısı, kreşte çocuğun sergilediği sosyalleşme tepkilerinin yoğunluk ve sayısı, aç bırakılan deney hayvanının deney kutusundaki hareketlilik miktarı verilebilir.*

***Dıştan doğrudan gözlenemeyen davranışlar:** *Bilgi işleme süreçlerinin, **biliş ve duyguların**, kişiliğin dıştan ve doğrudan gözlenmesi mümkün değildir. Bu gibi süreçler dolaylı olarak gözlenir.*

Örneğin zekâ, onu ölçmek için geliştirilmiş olan standart psikolojik testlerle, dolaylı olarak gözlenir ve bu yolla ölçülür.

Psikofizyolojik tepkiler: *Canlı varlıkların **bir yönü zihin ve bilişsel süreçlerdir.** İnsanlar algılar, **öğrenir**, hatırd tutar, **davranışlarını kontrol eder**, soyutlar, geneller.*

3. Bilim / Psikolojinin Felsefeden Farkı:

Bilim evren olaylarını açıklayan **sistemik bilgiler bütünü** olarak tanımlanabilir.

Psikoloji biliminde **davranışlar**, bilimsel ölçütler uyarınca, bilimsel amaçlar doğrultusunda ve bilimsel yöntemler kullanılarak **incelenir**.

1. Bilim Öncesi Psikoloji

İnsanoğlu kendisinin ve birlikte yaşadığı kişilerin tepkilerini tahmin etmek istemiş, bunları anlamaya çalışmıştır.

Çünkü **uyum ve varkalım bunu** gerektirir. **Antik Çağda**, insanı anlama çabaları **felsefe içinde yerini** aldı. **Yunan mitolojisindeki Psişe'nin adına ithafen bu dal "psikoloji" olarak adlandırıldı.**

Rönesansla birlikte felsefi psikolojinin konusu **"zihin"** oldu. İnsan **zihni J. Locke** (Lak,1632-1704) ve **D. Hume** (Huym, 1711-1776) gibi **empirist düşünürler** tarafından ele alındı.

Yunan mitolojisinde Psişe

2. Bilimsel Psikolojiye Doğru

Psikolojinin bilim öncesi olan döneminin sonlarında ünlü fizyolog/fizikçi H. Von Helmholtz (FonHelmholtz, 1821-1894), bir zihinsel süreç olan **algılamanın** fizyolojik temellerini deneylerle ortaya koymuştur.

Böylece, zihinsel süreçlerin deneysel yani bilimsel yöntemlerle incelenebileceğini göstermiştir.

Bilimde, olayların ölçülebilmesi gerekir.

Matematikçi ve aynı zamanda bir filozof olan **G. T. Fechner** (Fehner, 1801-1887) zihnin ölçülmesinde **kullanılacak psikofizik teknikleri** geliştirmiştir

B. Bilimsel Psikolojinin Kurulması ve Ekoller Dönemi

Yukarıdaki gelişmeler, **W. Wundt** (Vundt, 1832-1920)'un 1879'da psikoloji bilimini kurmasına zemin hazırlamıştır.

Kurduğu bu bilim dalını, **Wundt** “**Yeni Psikoloji**” olarak adlandırmıştır. Böylece, bilimsel psikolojiyi daha önce felsefe içinde yer alan psikolojiden ayırmıştır.

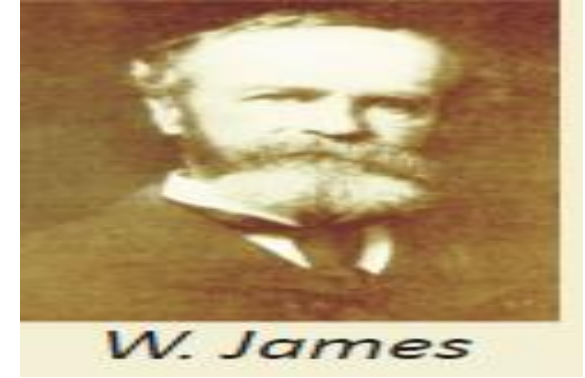
Wundt Yeni Psikoloji'yi, **zihni bilimsel yöntemler kullanarak ve deneysel çalışmalarla inceleyen bilim dalı olarak tanımlamıştır.**

Bilimsel psikolojinin başlangıcını beş ekol oluşturmuştur. **Ekol**; **bir kurucusu veya lideri, belli bilim tanımı ve araştırma yöntemi olan, belirli bir coğrafi yörede geliştirilmiş görüşlere verilen addır.**

Yapısalcı Ekol:

Psikoloji ekollerinin ilkidir. **Wundt** tarafından kurulmuş ve etkinliğini 1879 ile 1900'ler arasında sürdürmüştür. **Yapısalcı ekole** göre, **psikoloji “ne” sorusunu cevaplamalıdır**. Bu doğrultuda **Wundt** psikolojiyi “sağlıklı insanın bilincini öğelerine analiz eden bilim dalı” olarak tanımlamıştır. **Çağdaş psikolojiye etkisi:** Bilişsel süreçlerin deneysel olarak incelenmesi.

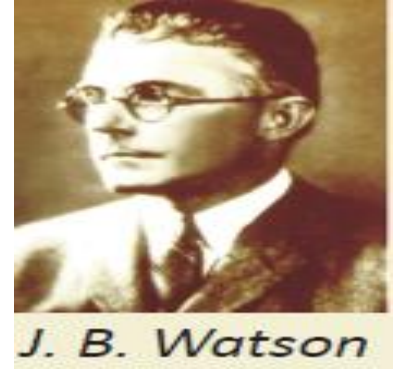

İşlevselci Ekol

Bu ekole göre, **psikoloji “neden”** sorusuna cevap aramalıdır. Etkinliğini 1896-1930 arasında sürdüren **bu ekolde psikoloji “canlının amaca yönelik zihinsel süreçlerini inceleyen bilim dalı”** olarak tanımlanmıştır. Ekolün üyeleri W. James (Ceyms, 1842-1910), J. Dewey (Dövi, 1859-1952), **Çağdaş psikolojiye etkisi:** psikoloji çalışmalarının sadece insanlar değil **hayvanlar üzerinde de yapılması**.

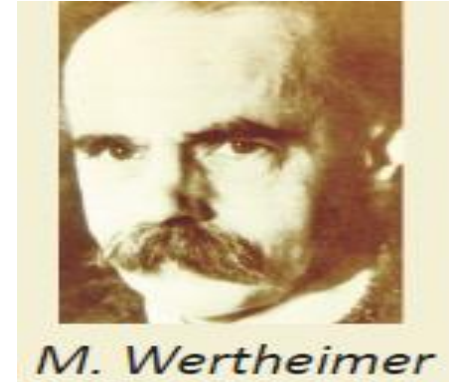
Klasik Davranışçı Ekol

Bu ekol psikolojinin **zihin bilimi olarak görülmesine karşı çıkmış** ve **bilimsel psikolojiyi, “canlıların uyarıcılara gösterdikleri davranışlar”** ile kısıtlamıştır. Ekol, etkinliğini **1913-1950** arasında sürdürmüştür. Bu ekolün kurucusu **J. B. Watson** (Vatsın, 1878-1958). **Çağdaş psikolojiye etkisi:** Psikoloji çalışmalarının **sadece gözlenebilen uyarıcı ve davranışlar üzerinde yapılması.**

Geştalt Ekolü

Geştalt (Geştalt) ekolü yapısalcı ekolün analitik yaklaşımına karşı çıkmış ve "**bütünün (zihin), parçalarının toplamından ibaret olmadığını**" öne sürmüştür. Bu görüş, **özellikle algılama üzerinde yapılan araştırmalarla desteklenmiştir.** Ekol **1913'te** kurulmuştur. Bu ekolün kurucusu M. **Wertheimer** (Verthaymır, 1880-1843). **Çağdaş psikolojiye etkisi:** Bütünsel yaklaşım ve algılama ile ilgili ilkeler.

Psikoanalitik Ekol

Bu ekol insan davranışlarının **sadece bilinçli süreçlerle açıklanamayacağını** öne sürmüş, **psikoloji biliminin bilinçaltını da incelemesi gerektiğini savunmuştur**. Ekol **1895'te** kurulmuştur. Bu ekolün kurucusu **S. Freud** (Froyd, 1856-1939)'dur. **Çağdaş psikolojiye etkisi:** Bilinçaltının **güdüleyici kuvvetlerinin, bunlar arasındaki çatışmaların ve bu çatışmaların davranışa etkilerinin** incelenmesi.

ÖLÇÜTLER VE AMAÇLAR

A. Ölçütler:

1. Gözlenebilirlik:

Bir dalın **bilimsel sayılabilmesi** için, **o dalın konusunun gözlenebilmesi gerekir.**

Eğer bir **olay doğrudan** biçimde, **dolaylı olarak** veya **psikofizyolojik tepkiler temelinde gözlenemiyorsa** o olay psikoloji bilimi kapsamına girmez ve bilim olarak kabul edilmez.

Hassas Ölçme Aleti (Kumpas)

2. Ölçülebilirlik

Bilimsel sonuçlara, karşılaştırmalar yaparak varılır. Örneğin, bir öğretme tekniğinin **yararlı olup olmadığını** belirlemede, **aynı konu bir gruba yeni teknikle, diğer gruba eski teknikle öğretilir**. Daha sonra konuyla ilgili bir test uygulanır ve **iki grubun testten aldığı puanlar karşılaştırılır**. **Yeni teknikle öğrenen grubun puanı daha yüksek olduğu taktirde, bu tekniğin daha başarılı olduğu sonucuna varılır**. Bir olayı (öğrenme) **sayılarla** (alınan puanlar) **betimlemek**, **onu ölçmek anlamına gelir**.

Sonuç:

- * Gözlenebilen ve ölçülebilen olaylar iletilebilir
- * Gözlenebilen ve ölçülebilen olaylar tekrarlanabilir
- * Gözlenebilen ve ölçülebilen olaylar sağlanabilir

Psikoloji Biliminin Amaçları

*Betimleme:

Bilimde betimleme, olayların keşfedilmesini ve benzer olayların sınıflanmasını içerir.

Açıklama: Bir bilim dalında yeterince araştırma yapıldığında, bilim insanları bunların sonuçlarını bir araya getirir, onları analiz eder, onlar üzerinde düşünür ve bu sonuçlardaki düzenlilikleri görmeye çalışır. Bu faaliyetler açıklama amacına hizmet eder.

Yordama: Yordama, olayların önceden tahmin edilmesi demektir. Yordama araştırma sonuçlarına dayanarak yapılabilir. Yordama yasa ve ilkelere, kuramlarda belirtilen ilişkiler kullanılarak da yapılır.

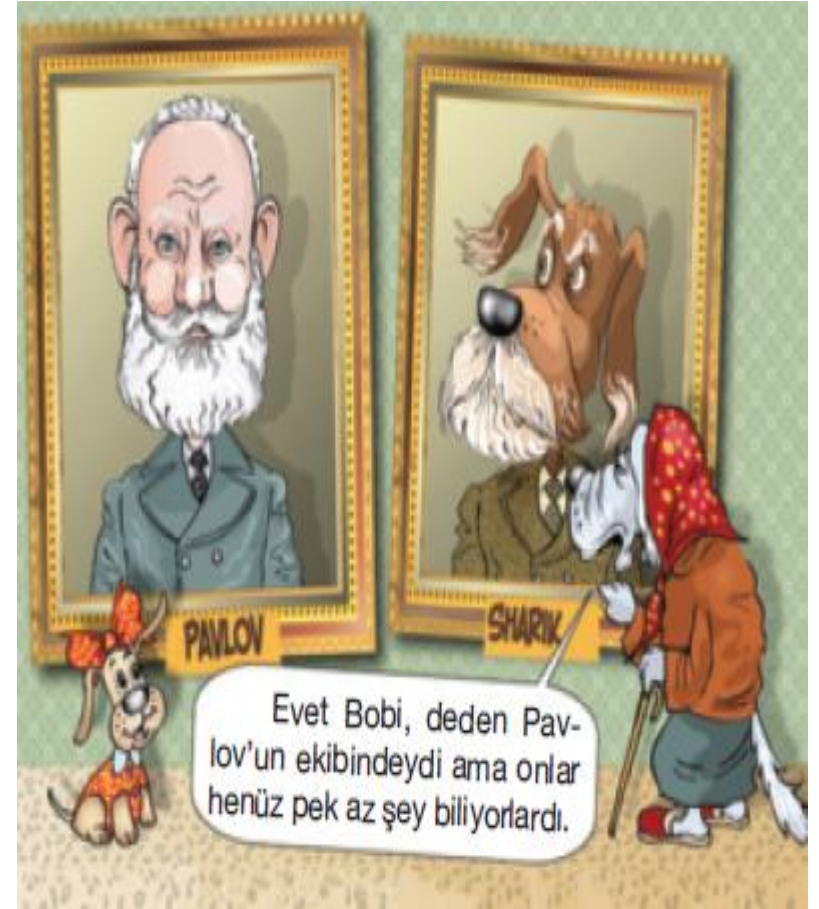
Kontrol: Kontrol, yordama yaparken kullanılan yasa ve ilkelere, kuramlara, araştırmaların sonuçlarına dayanır.

ARAşTIRMA YÖNTEMLERİ

A. Doğal Gözlem:

Bilimin gözlenebilir olayları inceler. Gözlem yönteminin en tipik örneği doğal gözlemdir.

- Doğal gözlem canlıların kendi doğal ortamlarında, doğal hâleriyle gözlenmesini içerir.
- Doğal gözlemde, nelerin gözleneceğine ilişkin bir seçim yapılmaz; her davranış gözlenir.
- Doğal gözlemde, canlıların davranışlarına hiçbir müdahalede bulunulmaz, davranışlara hiçbir şekilde etki yapılmaz.
- Gözlemleri boyunca bilim insanı ayrıntılı kayıtlar tutar.

B. Vaka Çalışması

Bir diğer sistematik gözlem çeşidi **vaka** çalışmasıdır. Bu yöntem bireyin **psikolojik/psikiyatrik durumu hakkında ayrıntılı bilgi elde etmek için kullanılır**. Bilgiler **yapılan görüşmelerden, klinik psikolog ve psikiyatrin yaptığı değerlendirmelerden, uygulanan psikolojik ve nöropsikolojik testler ve ölçeklerin sonuçlarından**, sosyal ve mesleki durum ile eğitim durumu hakkındaki bilgilerden oluşur. **Bu bilgiler genelde hastalık tanısı koyma, hastanın tedavisini belirleme ve tedavinin etkililiğini değerlendirmede kullanılır.**

C. Anket Çalışması:

Anket yöntemi de bir **çeşit sistematik gözlemdir**. Bu yöntem **belirli bir konu hakkında çok sayıda bireyden bilgi toplamak için uygulanır**. Bu bilgiler görüşme yaparak veya soru listeleri kullanarak elde edilir. Anket yönteminin güvenilir sonuçlar sağlaması için, **soru listesi amaca uygun olarak hazırlanır**.

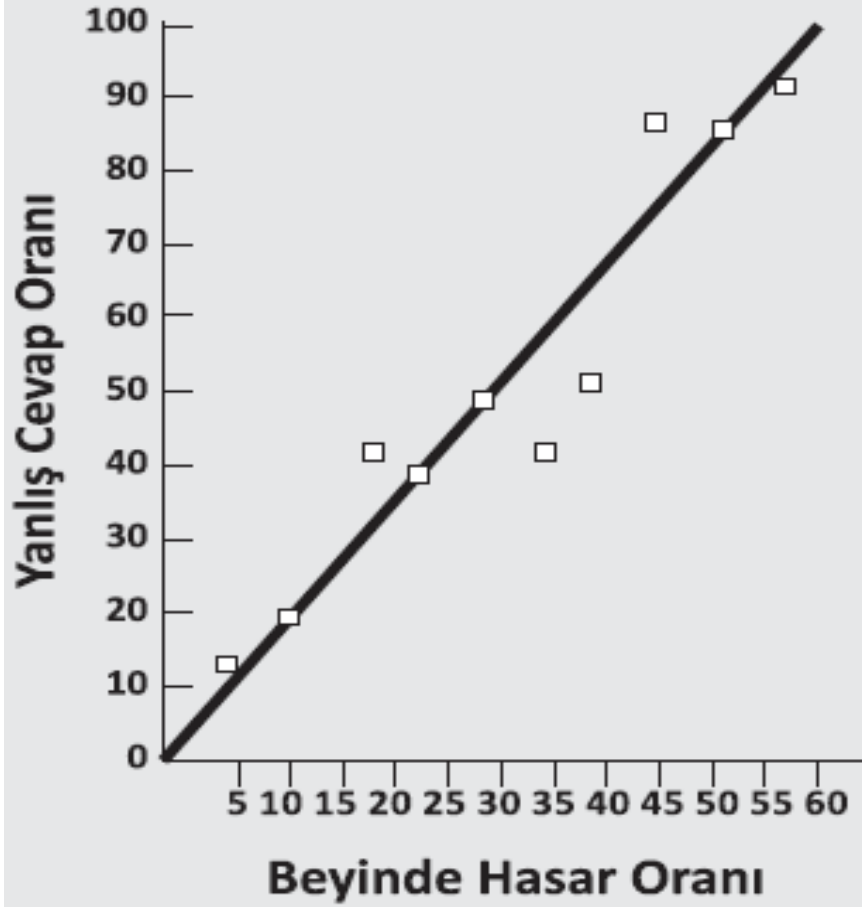
Ç. İlişkisel Çalışma

İlişkisel yöntem, matematiksel olarak ifade edilebilen verilerin el de edilmesinde, sınıflandırılmasın da ve sunulmasın da kullanılan bir yöntemdir. İstatistikle, olgu lar arasında ilişkilerler tablo, grafik gibi yollar dan orta ya konulur. ilişkisel yöntemlerin başında **korelasyon** gelir.

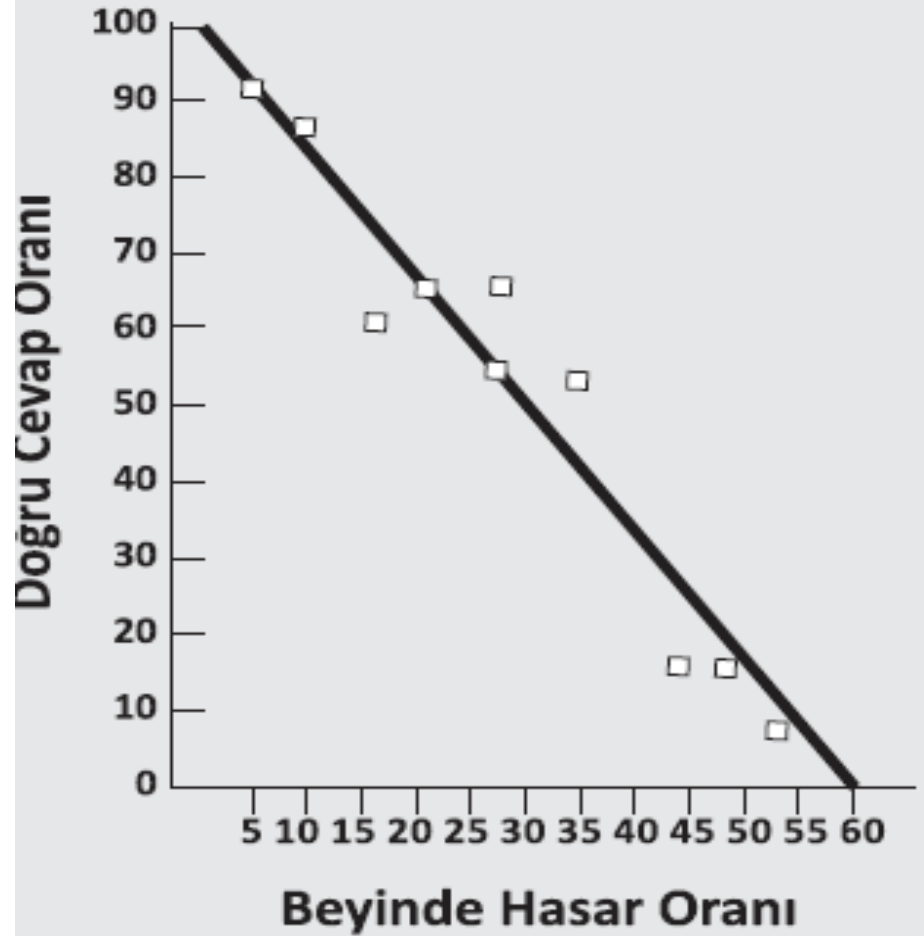
Korelasyon, bir değişkenin **değeri değişirken bir diğer değişkenin de değişmesi anlamına gelir**. **Örneğin** zeka bölümü yüksek olan çocukların okuma testi puanı yüksek ise zeka bölümüyle okuma becerisi arasında bir korelasyon vardır.

Korelasyonu korelasyon kat sayısı ile ifade ederiz. En yüksek korelasyon katsayısı **+1, -1'** dir. **Sıfır noktasına** yaklaştıkça **korelasyon azalır**. **Sıfır sayısı**, iki veri arasında bir ilişkinin olmadığını **belirtir**. **Eğer korelasyon birlikte artmayı veya azalmayı gösteren değeri gösteriyorsa Pozitif korelasyon** vardır. Değerlerden **biri artıp, diğeri azalıyorsa** aralarında **negatif korelasyon vardır**.

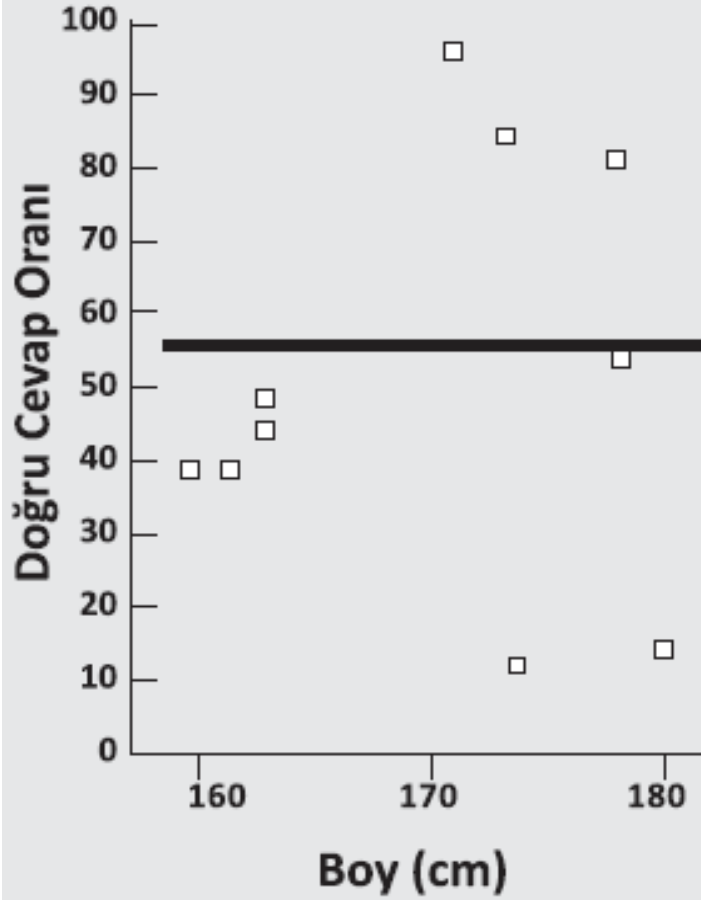
A: Pozitif İlişki

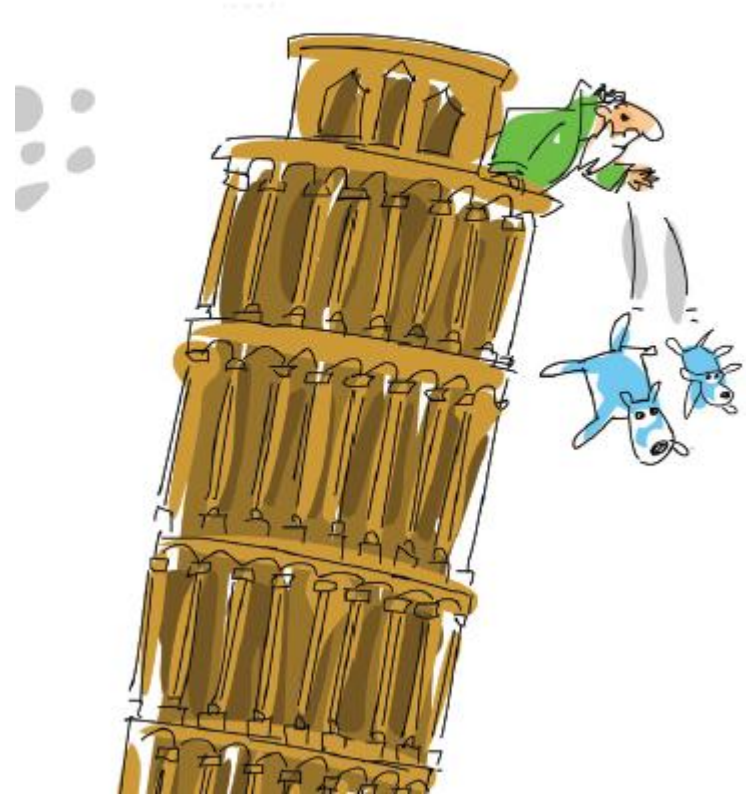
B: Negatif İlişki

C: İlişki Yok

GALİLE DÜŞME HIZININ
AĞIRLIĞA GÖRE DEĞİŞİP
DEĞİŞMEYECEĞİNİ ARAŞTIRIYOR.

PSİKOLOJİNİN ALT DALLARI

Sosyal
Psikoloji

Gelişim
Psikolojisi

DeneySEL
Psikoloji

KLİNİK PSİKOLOJİ

Psikofizyoloji

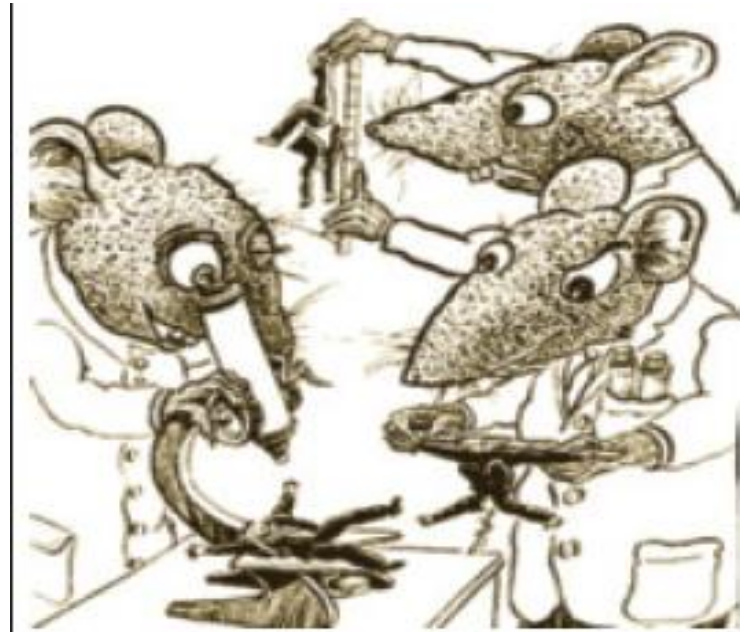
Endüstri
Psikolojisi

Diğer

A. Temel Bilim Alt Dalları

1. Deneysel Psikoloji

Deneysel psikolojideki araştırma konularının başında **bilişsel süreçler** gelir. **Deneysel psikolog** uyarıcıların nasıl **duyumsandığını**, algılandığını, **öğrenilip** **hatırlandığını**, **bellek ve irdeleme** gibi **bilişsel süreçleri** inceler, onları açıklamaya çalışır. **Deneysel psikolojide hayvan davranışları bir diğer temel konudur.** Burada deneyel psikolog daha çok dıştan, doğrudan gözlenen davranışlar üzerinde çalışır.

Karikatür 1. 6: Anton Ramiro

2. Bilişsel Psikoloji

Bilişsel psikoloji **algılama, dikkat, dil, bellek, düşünme** gibi zihinsel süreçleri inceleyen uzmanlık alanıdır.

Zihinsel süreçleri doğrudan gözlemek mümkün değildir. **Bilişsel psikolog** **zihinsel süreçlerin durumunu** davranışlardan tahminler yaparak belirler. Bunu yapabilmek için de **karmaşık deneysel teknikler kullanır**, **üst düzey istatistiksel tekniklere** başvurur.

Karikatür 1. 8: Selçuk Erdem

3. Gelişim Psikolojisi, Sosyal Psikoloji, Kişilik Psikolojisi

***Gelişim psikolojisi, doğumdan ölüme kadar davranışların hangi etkenler tarafından biçimlendiğiyle ilgilenir.** Gelişimin kavram öğrenmeye etkisi, yaşın derinlik algısına etkisi, gelişim psikolojisinde yapılabilecek araştırmalara örneklerdir.

***Sosyal psikoloji, diğer insanlarla etkileşimin ve sosyal ortamın bireyin tutum, düşünce, duygu ve davranışlarına etkisiyle ilgilenir.** İnsan sosyal bir canlıdır ve gelişimin büyük bir kısmı da sosyal psikolojik olaylarda, tutum ve davranışlarda meydana gelir. Bu nedenle, gelişim psikolojisi ve sosyal psikoloji çalışmaları arasında binişiklik vardır.

***Kişilik Psikolojisi, Kişilik psikolojisi* insan kişiliğini araştıran uzmanlık alanıdır. Bu alt dal kişiliğin gelişimi, kendilik algısı, bireysel farklılıklarla ilgilenir.** Kişilik, gelişim süreci içinde şekillenir ve sosyal faktörlerden de etkilenir. Bu nedenle kişilik psikolojisi hem gelişim psikolojisi hem de sosyal psikoloji ile binişiklik gösterir.

B. Uygulamalı Bilim Alt Dalları

1. Klinik Psikoloji: Bu uygulamalı alt dal, psikoloji biliminin temel bilim çalışmaları sonucu elde edilmiş olan bilgilerini, **bilişsel, duygusal ve davranışsal bozukluklara uygular**. Bu uygulamalar bozukluğu ölçme araçlarıyla **değerlendirme, tanıya katkıda bulunma, psikolojik tedavi, tedavinin etkililiğini değerlendirme ve izlemi** içerir.

2. Endüstri Psikolojisi (Örgütsel Psikoloji veya Örgütsel Davranış Psikolojisi)

Bu dalların uzmanları **okul ortamındaki** öğrenme ve öğretme süreç ve sorunları, bilişsel ve duygusal süreçler ve sorunlarla **ilgilenir**. Sorunu olan öğrencileri, gerektiğinde, rehberlik ve araştırma merkezlerine yönlendirir. Gerekirse öğrenci bu kurumlardan da sağlık kurumlarına yönlendirilir.

4. Diğer Alt Dallar

* **Adli psikoloji:** Bu alt dalın uzmanları sorgulama yöntemleri, **suç tespiti, suç ve suçlu psikolojisi, tanıklığın değerlendirilmesi, insan ilişkilerini içeren adli yöntemler, ıslah merkezlerinde tedavi, evlat edinme, çocuk suçlular, uyuşturucu kullanımı, gruplar arası çatışma** ve benzeri konulardaki yasal düzenlemelerde danışmanlık yapar.

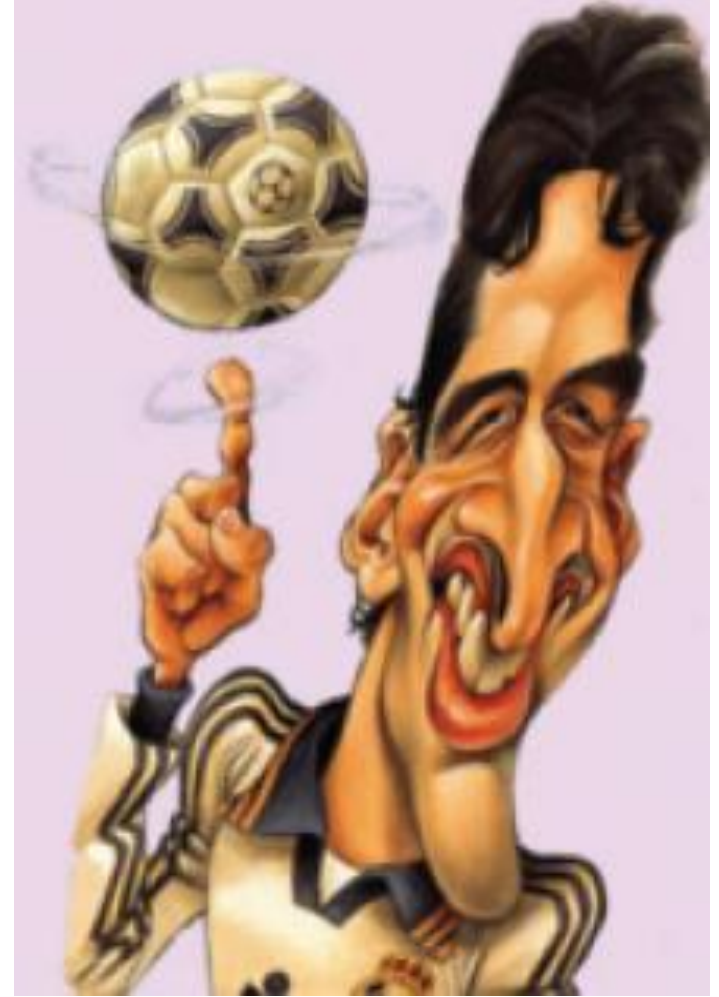
* **Çevresel psikoloji:** Araştırma alanlarının başında **stres yaratıcı öğelerin (gürültü, hava kirliliği, kalabalık, sıcak ve soğuk)** ve **çevre özelliklerinin (kat düzenleri, binaların büyüklüğü ve yerleşimi, doğaya yakınlık)** etkileri gelir. **Bu uzmanlık alanı çevre düzenlemelerinde (örneğin, ışıklandırma)** ve **teknik ortamların (örneğin fabrikalar)** ergonomik açıdan düzenlenmesinde de rol oynar.

* **Din psikolojisi:** Din psikolojisi **mistik yaşantı gibi öznel deneyim türlerini** de bilimsel yöntemlerle inceler, **betimler ve analiz eder**. **Dinî inancın insanların bilişsel süreçleri ve davranışlarıyla ilişkilerini bilimsel** olarak araştırır.

***Sağlık psikolojisi:** Hastalıkları **önleme**, sağlığı **koruma**, tedavi öncesi ve sonrası psikolojik durum gibi konuları inceler.

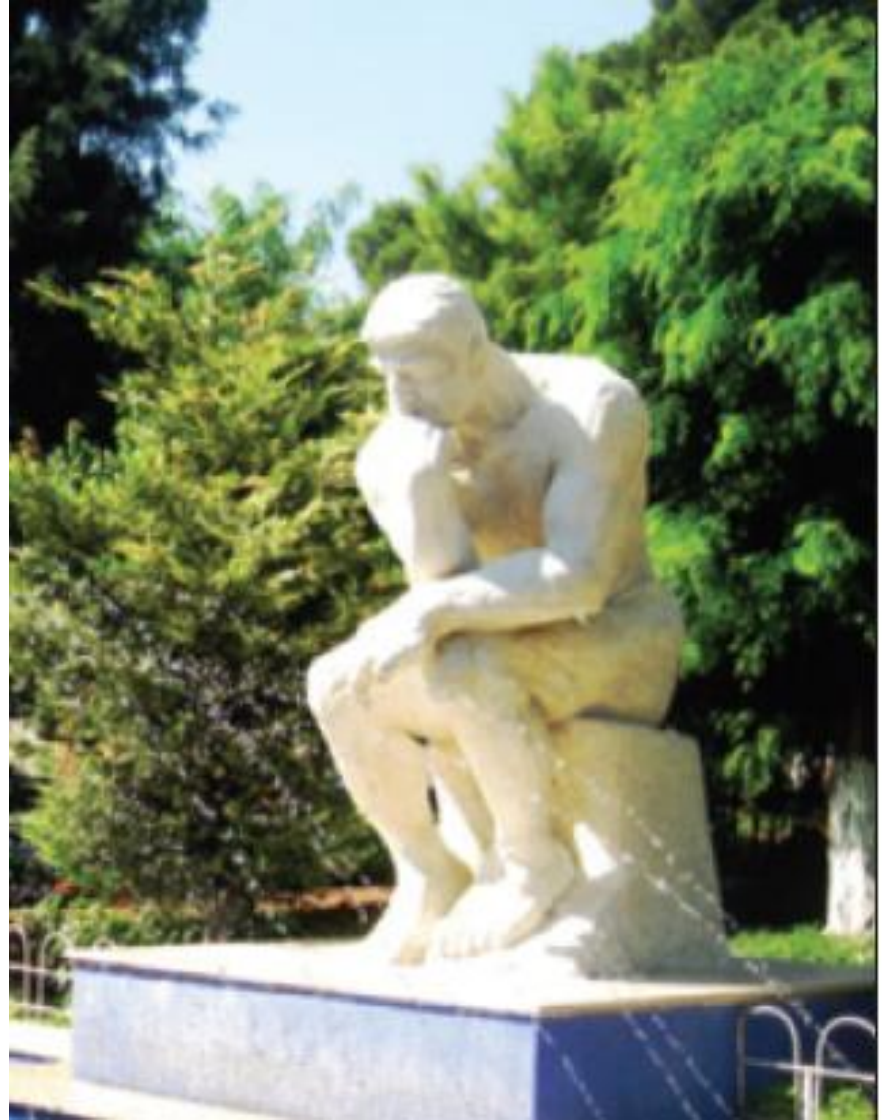
* **Spor psikolojisi:** Spor psikolojisinin **çalışma alanlarının** başında, sporcuların bilişsel özelliklerinin, yaptıkları spor dalına uygun olarak geliştirilmesi **yer alır**. Spor psikolojisinin diğer konuları **arasında spor, toplum ve kültür etkileşimi** bulunmaktadır.

* **Trafik psikolojisi:** **Sürücülerin araç sürme eylemi** **sırasındaki** algı, dikkat ve biliş süreçleri, sürücü kişiliği, risk alma davranışı, tutumları ve duyguları trafik psikolojisinin çalışma alanlarındandır. **Başlıca amacı trafik kazalarını ve bu kazaların sonucu olan yaralanma ve ölümleri azaltabilmektir.**

İŞ ALANLARI

- A. Eğitim Kurumları**
- B. Sağlık Kurumları**
- C. Adli Kurumlar**
- Ç. Askerî Kurumlar**
- D. Araştırma Merkezleri**
- E. Üniversiteler**

DİĞER BİLİMLERLE İLİŞKİLERİ

SOSYAL BİLİMLER										
TEKNİK BİLİMLER	MATEMATİK	ANTROPOLOJİ		SOSYOLOJİ		TARİH	ELEKTRİK VE ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	TEKNİK BİLİMLER		
		SOSYAL PSİKOLOJİ								
		ENDÜSTRİ (ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ) PSİKOLOJİSİ								
		KLİNİK PSİKOLOJİ								
		KİŞİLİK PSİKOLOJİSİ								
		EĞİTİM VE OKUL PSİKOLOJİSİ								
		GELİŞİM PSİKOLOJİSİ								
		BİLİŞSEL PSİKOLOJİ								
	İSTATİSTİK	DENEYSEL PSİKOLOJİ					BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ			
		PSİKOFİZYOLOJİ, FİZYOLOJİK PSİKOLOJİ, BİYOPSİKOLOJİ, NÖROPSİKOLOJİ								
		KARŞILAŞTIRMALI PSİKOLOJİ								
		ETOLOJİ								
		FİZYOLOJİ, NÖROANATOMİ								
		GENETİK								
		BİYOFİZİK		BİYOKİMYA						
		BİLİŞSEL NÖROBİLİM								
		DOĞA BİLİMLERİ								

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcüklerle tamamlayınız

1. Psikoloji biliminin dört amacı vardır: Bunlar _____, _____, _____ ve _____ olarak adlandırılır.

2. Temel bilimlerde _____ için bilim, uygulamalı bilim dallarında _____ için bilim yapılır.

3. Bir deneyde etkisi incelenecek olan ve deneyci tarafından yaratılan değişkene _____ değişken denir.

4. Aşağıdaki psikoloji tanımları ile ekolleri eşleştiriniz.

— Sağlıklı insanın bilincini öğelerine analiz eden bilim dalı.....

— Amaca yönelik, çevreye uyum sağlayan canlının zihinsel süreçlerini inceleyen bilim dalı.....

— Bilinçaltının güdüleyici kuvvetlerini, bunlar arasındaki çatışmaları ve bu çatışmaların davranışa etkisini inceleyen bilim dalı.....

- Canlının uyarıcılara verdikleri dıştan gözlenebilir davranışları inceleyen bilim dalı.....
- Canlının doğrudan gözlenebilen davranışlarının yanı sıra standart koşullar altında yaptığı davranışlardan dolayı olarak çıkarılan bilişsel süreçleri inceleyen bilim dalı.....
- Psikolojik süreçleri bütün hâlinde ele alarak inceleyen bilim dalı.....
- Psikolojiyi gelişimsel açıdan inceleyen bilim dalı.

- A- İşlevselci ekol
- B -Klasik davranışçı ekol
- C- Yapısalcı ekol
- D- Yeni davranışçılık
- E- Geştalt ekolü
- F- Psikoanalitik ekol

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5. İlişkisel araştırmalar doğada kendiliğinden oluşan olaylar üzerinde gerçekleştirilir. Bu yaklaşım bilimin kontrol amacı bakımından nasıl bir olumsuzluk taşır?

6. Aşağıdakilerden hangisi psikoloji biliminde cevap aranan sorulardan biri **olamaz?**

A) Balıklara klasik koşullama yoluyla yeni davranışlar öğretilir mi?

B) Bir kişi ölünce ruhu başka bir canlıda yeryüzüne döner mi?

C) Kişinin kaygı düzeyi ailenin kaçınıcı çocuğu olduğuna göre farklılık gösterir mi?

D) Belirli besin maddelerinin bolca tüketilmesi belleği güçlendirir mi?

E) Sayısal yetenek ile müzik yeteneği arasındaki ilişki kültürden kültüre farklılık gösterir mi?

7. Bilimsel arařtırmada, etik ilkelerle ilgili olarak

aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Etik ilkeler sadece deneysel yöntemin uygulandığı araştırmalar için geçerlidir.
- B) Katılımcının araştırmaya kendi özgür iradesiyle katılması yeterlidir.
- C) Etik ilkeler insan ve hayvan üzerinde yapılan tüm bilimsel araştırmalarda gözetilmelidir.
- D) Araştırma insanlar üzerinde yapılmıyorsa etik ilkelere uyulması gerekmez.
- E) Katılımcılardan veriler toplandığında etik ilkeleri gözetme zorunluluğu sona erer.

8. Bilim öncesi psikolojiden başlayıp psikoloji

ekollerine uzanan tarihsel süreç içinde;

1-Davranış 2-Ruh 3-Zihin 4-Biliş kavramları hangi sırayla psikolojinin konusunu oluşturmuştur?

- A) 1-2-3-4
- B) 1-3-4-2
- C) 2-3-1-4
- D) 2-4-1-3
- E) 4-3-2-1

9. Grubun birey üzerindeki etkileri psikolojinin hangi alt dalının konusudur?

- A) Gelişim psikolojisi
- B) Klinik psikoloji
- C) Endüstri psikoloji
- D) Deneysel psikoloji
- E) Sosyal psikoloji

10. Psikolojinin aşağıdaki alt dallarından hangisinin biyoloji bilimleriyle ilişkisi en fazladır?

- A) Deneysel psikoloji
- B) Gelişim psikolojisi
- C) Eğitim psikolojisi
- D) Nöropsikoloji
- E) Adli psikoloji